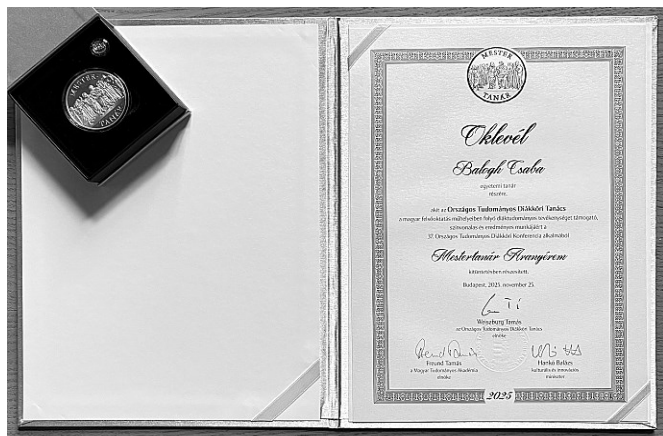

Az ünnepélyes díjátadásra 2025. november 25-én került sor Budapesten, a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében, a 37. OTDK ünnepélyes zárórendezvényén. 2025-ben ötvenhét oktató és kutató részesült ebben a rangos kitüntetésben.

Szívből gratulálunk!

Kovács Sándor

Egyház és társadalom. Hit mellé ismeretet

A Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben 2025. november 27-én immár hetedik alkalommal gyűltek össze hallgatók és oktatók a tehetséggondozási napra. A Bethlen-terem ezen a napon nem csupán programok helyszíne volt, hanem találkozási tér is: egyház és társadalom, hit és tudomány, személyes kérdések és tágabb horizontok léphettek párbeszédbe egymással.

A rendezvényt az alkalom szervezője, Kató Szabolcs Ferencz nyitotta meg, aki három egyszerűnek tűnő, mégis tartalmas célt fogalmazott meg: legyünk együtt, és hallgassunk olyan gondolatokat, amelyek értelmünket és hitünket egyaránt megmozgatják; fedezzük fel a teológia határterületeit, és bátran tekintsünk ki más tudományterületekre; kapjunk kedvet a tudományos kutatáshoz. Az ugariti Aqhatumítosz felidézése figyelemfelkeltő képként kísért a napot: nem elég őrizni, amit kaptunk, meg kell tanulnunk párbeszédet folytatni mindazzal, ami új, idegen vagy éppen zavarba ejtő.

Arról kérdeztük a hallgatókat, hogy milyen tapasztalatokat szereztek, s ennek kapcsán Albert Szabolcs elmondta, a tehetséggondozási nap valóban kitekintés volt – teológushallgatóként ritkán lép ki a szorosan vett hitbeli kérdések köréből, most azonban olyan szociológiai szempontokkal találkozott, amelyek új megvilágításba helyezték mindazt, amit az intézetben végzünk. Így fogalmazott: „A tehetséget nem lehet gondozni szemellenzővel. Hasznos, ha minél több nézőpont és megközelítés gazdagítja azt, amire itt az intézetben mindannyian törekszünk: Istenre tekinteni.”

Fejér Róbert harmadéves hallgató őszintén elmondta, hogy a plakátot látva ez volt az első gondolata: „Na, ez nem az én asztalom, unni fogom az egészet.” Végül épp az ellenkezőjét tapasztalta. Ha egy szóval kellene jellemeznie a napot, a kör-

kép szót választaná, ugyanis, mint fogalmazott, „egy átfogó, érdekes, hasznos képet, ismeretet kaptam a vallásszociológia világának egyik szeletéről”.

Az első előadást dr. Kiss Dénes, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem vallásszociológusa tartotta *A vallás változó világa – vallásszociológiai körkép a 21. században* címmel. Történeti ívű áttekintésében a 18–19. századi antiklerikális légkörtől és a vallást társadalmi jelenséggént vizsgáló klasszikus szerzőktől vezette el a hallgatót a szekularizáció különböző értelmezéseihez. Grafikonok, felmérések, nemzetközi példák segítettek megérteni, hogyan alakította át az iparosodás, az urbanizáció és az iskolázottság terjedése Európa vallási térképét: miközben sok nyugat-európai templomban kiürülnek a padosorok, más térségekben új közösségek és megújulási mozgalmak születnek.

Dezső Nándor Attila beszámolójában külön kiemelte Kiss Dénes előadását. Megfogta az a kép, amely egy hollandiai templomról készült: „Ijesztő látvány volt számomra a kép, melyet az előadó mutatott egy hollandiai templomról, amelynek belsejét átalakították egy teljesen más funkció betöltésére.” Ugyanakkor az is érdekes volt számára, hogy a „szekularizáció” nem csupán eltűnést, hanem átalakulást is jelent: vannak, akik a „maguk módján” vallásosak, mások karizmatikus közösségekben találják meg újra a hitet.

A második előadást dr. Fosztó László, a Nemzeti Kisebbségkutató Intézet kutatója tartotta *Karizmatikus ébredési mozgalmak erdélyi roma közösségekben* címmel. Előadásában a vallás, az identitás és a társadalmi helyzet összefonódásáról beszélt. Kiss Patrik így jellemezte a hallottakat: „Noha nem volt újdonság számomra, hogy milyen karizmatikus ébredések léteznek a roma közösségekben, illetve milyen rítusok jellemzik a neoprotestáns felekezeteket, eddig még nem találkoztam mindennek ilyen átfogó, részletes kifejtésével és magyarázatával. Ha a tehetség-gondozói napot ismét megrendeznék ugyanezzel a programsorral, mindenképpen ajánlanám azoknak, akik érdemben szeretnének hallani ezekről a témákról.”

Szabó Kinga azzal a reménnyel vett részt a programsorozaton, hogy felébred benne a kíváncsiság, és nyitottabbá válik különböző tudományterületek iránt: „Érdekes volt számomra, ahogy az előadó egészen a roma népcsoport eredetéig visszanyúlva körvonalazta a romák társadalmi helyzetét és különleges rítusaikat.”

A délelőtti előadásokat követően a program két, egymással párhuzamosan zajló műhellyel folytatódott. Kiss Dénes műhelye a *kvantitatív társadalomtudományi kutatások világába* vezette be a résztvevőket, miközben Fosztó László *A rítusok antropológiai elemzése* című műhelyében temetési rítusokról, búcsúztatási formákról, a gyászhoz kapcsolódó szokásokról és az ezekből fakadó feszültségekről beszélgettek.

Fejér Róbert számára a rítusokról szóló műhely bizonyult a nap egyik kiemelkedő elemének: „A műhelymunkák közül a rítusokkal foglalkozót választottam. Megérte. Szembesültem azzal, hogy a romák világában mit jelent a rítus, a vallá-

sosság vagy a misztikum, s azt, hogy miként élik meg a mindennapokban, és hogy ez milyen hatásokat vált ki.”

Antal Mátyás arról számolt be, hogy a műhelyek révén a „száraz” módszertani kérdések és az elvontnak tűnő fogalmak nagyon is gyakorlati, emberközeli arcot kaptak: „A tehetséggondozó napra azzal a szándékkal érkeztem, hogy ismereteket szerezzek a kutatásokról, kérdőívezésről, interjúkészítésről. Különösen tetszett nekem, hogy az előadó ezt hangsúlyozta: a kérdőívezésnél célszerűbb az interjúzás. Érdekesen, ugyanakkor egyszerűen fogalmazott. Újra kedvet kaptam a kutatáshoz, és ezt sikerként élem meg. Hálásan zártam a napot, s úgy éreztem, megérte eljőnnöm.”

Hunyadi Angéla nagy élményként élte meg, hogy a témákban jártas szakemberek közvetlen, érthető, kifejezetten a diákok nyelvén fogalmazó előadásait hallgathatta, majd így nyilatkozott: „A konferencia nemcsak hogy ösztönzött a kutatás folytatásához, hanem máris segített mélyebben elmerülni benne, és számos új információval gazdagodtam. Pozitív élményekkel és új információk birtokában már alig várom a következő alkalmat, hogy részt vehessek intézetünk tehetséggondozói konferenciáján.”

„Már az első percek után örömmel nyugtáztam, hogy az itt eltöltött néhány óra nem lesz hiábavaló” – mondta Somodi Ágota, intézetünk negyedéves hallgatója. „Hálás vagyok a lehetőségért, mert ha ők nem hozzák el nekünk ezeket a kérdéseket és jelenségeket, talán mi sem foglalkozunk ilyen mélységben velük. Felkeltették a figyelmemet, és bátorságot adtak ahhoz, hogy ne féljek olyan dolgok után kutatni, amelyek érdekelnek, s hogy ne fosszam meg magamat a kutatás örömétől és izalmától. Különösen magával ragadott Kiss Dénes lendülete és

lelkesedése. Ezt a fajta szenvedélyt szeretném magamban is felébreszteni, hogy hasonló átéléssel és nyitottsággal dolgozhassam fel mindazt, ami érdekel, és ha úgy adódik, meg is oszthassam másokkal a közös épülés reményében.”

A hetedik tehetséggondozási nap összképe tehát így rajzolódik ki: egy nap, amelynek folyamán a szakmai igényesség és a közösségi együttlét öröme nem egymást kizáró, hanem egymást erősítő valóságként jelent meg. Maga a program-sorozat nem csupán „tehetségekről” szólt, hanem arról is, hogy miként válik a tehetségből felelősség, a kíváncsiságból kutatás, az elméletből pedig közösséget formáló gyakorlat.

Kacsó Emőke Ibolya

elsőéves magiszteri teológushallgató

Fotó: Benkő Ákos teológushallgató

A Gyulafehérvári Római Katolikus Hittudományi Főiskola és a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet tanárainak találkozója

2025. december 12–13. között a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet (KPTI) adott otthont az évente megrendezett protestáns és római katolikus lelkészképző intézetek közös találkozásának. Az évenként váltakozó helyszínen sorra kerülő találkozó célja a két intézmény közötti kapcsolat erősítése, a lelkészképzés közös ügyének előmozdítása, az oktatók közötti kapcsolatok erősítése.

Ezen a találkozón két rövid előadás hangzott el. Kovács Sándor *Jókai 200* címmel Jókai Mór írásainak egyházi-teológiai vonatkozásait dolgozta fel, különös tekintettel a szerző vallásos világnézetére. Az előadás arra hívta fel a figyelmet, hogy Jókai vallásképe a 19. századi liberalizmus eszméitől mélyen átitatott, a dogmatikai viták által körvonalazott felekezeti határokon átvéló univerzalista szemléletmód jellemző. Ahol regényeiben és novelláiban a felekezetiiség előtérbe kerül, a református valláshoz főként a felvilágosult gondolkodásmód kötődik (maga Jókai is református volt), és ez szemben áll a többnyire konzervatívként bemutatott katolikus egyházzal. A vallások megjelenítésében Jókait széles körű tájékozottság jellemzi, amelyet a kor irányzatának megfelelően hat át a racionális-liberális szemléletmód és a konzervatív egyház kritikája. Jókai számára a vallás nem dogmatikai, hanem a 19. századi liberalizmus kontextusához híven főként etikai érték, amelyben a munka, a hazaszeretet, a tudomány, s nem mellékesen a szerelem számított a legfőbb erényeknek. Az író pozitív szereplői szerint minden vallás jó, ha annak követői jók. De ezt a jóságot többnyire egy-egy elvont kontextusban, szíveten tudják csak igazán megélni.

Tasnádi István, a KPTI egyháztörténeti tanszékének tanársegédje a kora újkori püspökválasztás intézményét mutatta be *Püspökválasztás a 18. századi erdélyi*